Published December 29, 2017

Klapalekiana, **53**: 323–325, 2017
ISSN 1210-6100

Saprinus (*Saprinus*) *georgicus* – druhý nález na území Slovenska (Coleoptera: Histeridae)

Saprinus (*Saprinus*) *georgicus* – second record for Slovakia (Coleoptera: Histeridae)

Tomáš LACKNER

Bavarian State Collection of Zoology, Münchhausenstraße 21, 81247 Munich, Germany;
e-mail: lackobelansky@mac.com

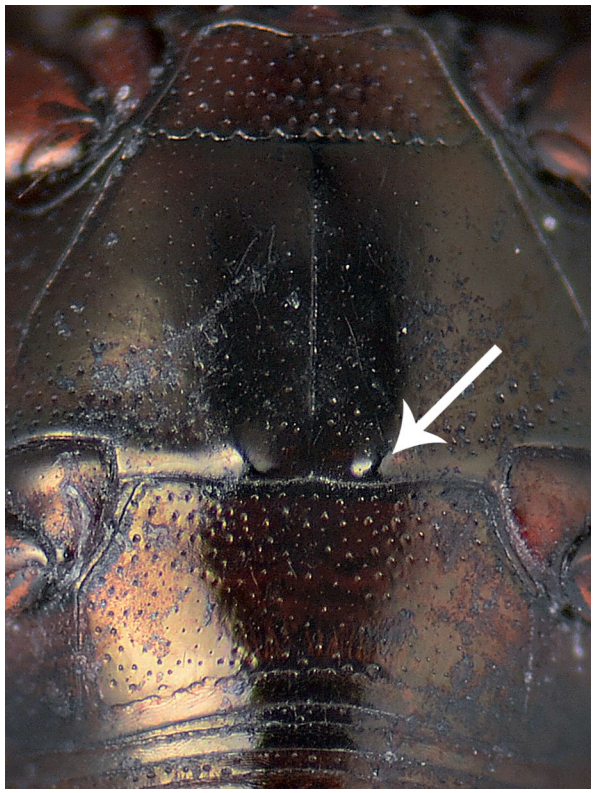
Faunistics, Coleoptera, Histeridae, *Saprinus georgicus*, Slovakia

Abstract. *Saprinus* (*Saprinus*) *georgicus* Marseul, 1862 is reported from Slovakia: Somotor for the second time.

ÚVOD

Široko rozšírený, na druhy veľmi početný rod *Saprinus* Erichson, 1834 má v súčasnosti 157 platných druhov zaradených v dvoch podrodoch: *Phaonius* Reichardt, 1941 (2 druhy, Palearktická oblasť; Madagaskar, Maskarény, Seychely a Somálsko) a *Saprinus* s. str. (155 druhov; všetky biogeografické celky s výnimkou Antarktídy) (Mazur 2011, Lackner 2013). Druhy rodu *Saprinus* sa najčastejšie vyskytujú na mrcinách, ale nie sú zriedkavé ani v exkrementoch cicavcov, či na rozkladajúcich sa organických zvyškoch. Niektoré druhy, napr. *S.* (*S.*) *virescens* (Paykull, 1798) sa občas môžu objaviť na vyšších rastlinách, kde prenasledujú larvy hmyzu (pre detaily pozri Lackner (2015)). Nakoľko je známe, sú druhy rodu *Saprinus* bez výnimky predátormi drobných bezobratlých, predovšetkým múch. Na Slovensku bolo doteraz potvrdených 15 druhov, ktorých kľúč sa pripravuje (T. Lackner in prep.). Identifikácia jednotlivých druhov nie je často jednoduchá a pre spoľahlivé určenie je potrebné štúdium samčích genitálií. Druh *Saprinus* (*S.*) *georgicus* možno spoľahlivo rozpoznať podľa dvoch hrbolčekov umiestnených na rozmedzí stredohrude a zadohrude u samcov (obr. 1). Pre vyobrazenie celkového habitu druhu pozri Lackner (2015: 28, fig. 120); pre spoľahlivé rozpoznanie druhu pridávam ešte kresby samčích genitálií (obr. 2–10).

Saprinus* (*Saprinus*) *georgicus Marseul, 1862 je typický voľne žijúci predátor drobných bezstavovcov, predovšetkým lariev múch, vyskytujúci sa na menších až stredne veľkých mrcinách (T. Lackner, osobné pozorovanie). Jeho rozšírenie podľa Lacknera et al. (2015) zahŕňa nasledujúce krajiny: Azerbajdžan, Albánsko, Arménsko, Bosnu a Hercegovinu, Bulharsko, Čiernu Horu, Francúzsko, Gruzínsko, Grécko (vrátane ostrovov), Chorvátsko, Kazachstan, Maďarsko, Macedónsko, Moldavsko, Poľsko, Portugalsko, Rusko (juhoeurópske teritórium), Srbsko, Španielsko, Švajčiarsko, Taliansko, Turecko a Ukrajinu. Okrem Európy sa druh vyskytuje v Severnej Afrike, na Blízkom východe a v Strednej Ázii. Pri zostavovaní rozšírenia palearktických histeridov (Lackner et al. 2015) sme s kolegami prehliadli údaj Gottwalda (1969), ktorý ako prvý opublikoval nález *Saprinus* (*S.*) *georgicus* z Českej Republiky, konkrétne z Moravy (Pouzdřany, vii.1959, na vyschnutej mŕtvole vtáka), ako aj zo Slovenska

Obr. 1. *Saprinus* (*Saprinus*) *georgicus* Marseul, 1862: detail stredohrude a zadohrude s vyznačením charakteristických hrbolčekov.
Fig. 1. *Saprinus* (*Saprinus*) *georgicus* Marseul, 1862: border between meso-and metaventrite with the depiction of the characteristic tubercles.

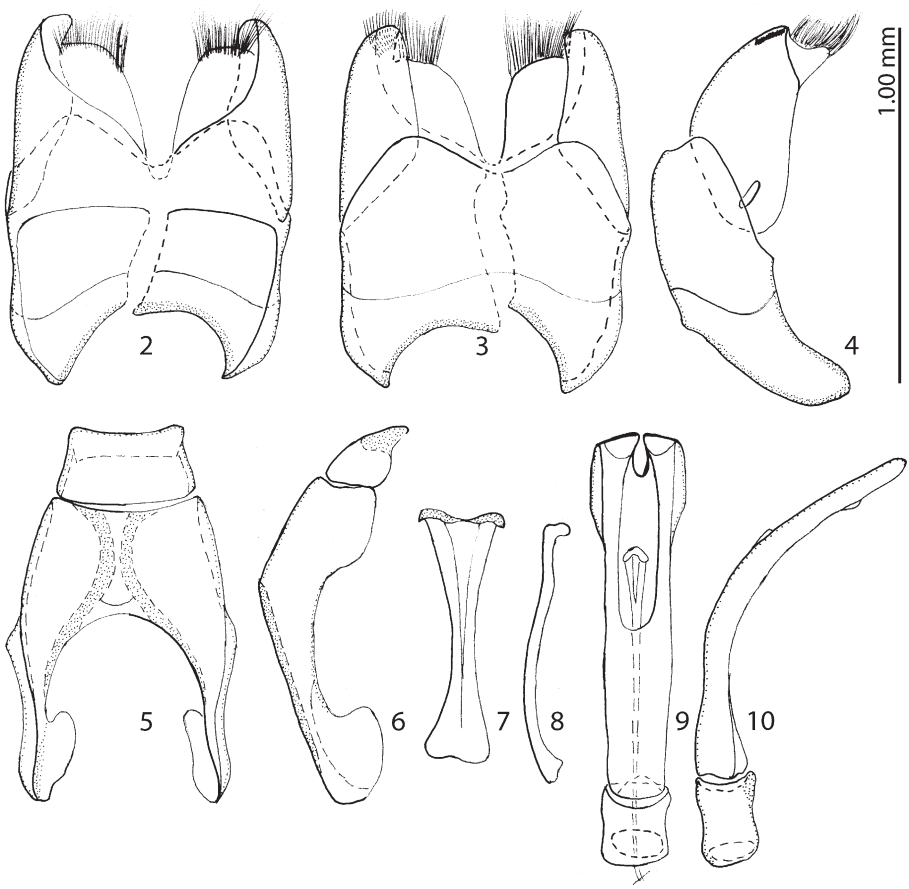
(Čenkov, vii.1962). Ako uvádza Gottwald (1969), chrobáky v oboch prípadoch determinoval Aldo Olexa. Napriek tomu ho neskôr Olexa (1993) udáva z bývalého Československa s otáznikom zo všetkých troch historických celkov: Čiech, Moravy či Slovenska.

V zbierke Alda Olexu, ktorú som bol pred rokmi kúpil, som pred časom objavil exemplár *Saprinus* (*S.*) *georgicus* s nasledovnou lokalitou: Slovakia, Somotor (7596), vi.1950, 1 ♂, [zberateľ neznámy (pravdepodobne sám Aldo Olexa)], A. Olexa det., T. Lackner revid. et coll. Jedná sa o druhý údaj pre územie Slovenskej republiky.

LITERATÚRA

GOTTWALD J. 1969: Nové a zajímavé nálezy brouků z Československa (Col.) (3. příspěvek). (Neue und interessante Funde der Käfer aus der Tschechoslowakei (Col.) (3. Beitrag)). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **66**: 234–246 (in Czech, German abstract).

LACKNER T. 2013: Elevation of *Pilisaprinus* to full generic status with notes on the evolution of termitoxeny in the Saprininae (Coleoptera: Histeridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **53 (2)**: 623–632.

Obr. 2–10. *Saprinus* (*S.*) *georgicus* Marseul, 1862, samčie genitálie. 2 – ôsmy sternit a ôsmy tergit, ventrálny pohľad; 3 – dtto, ale dorzálny pohľad; 4 – dtto, laterálny pohľad; 5 – deviaty a desiaty tergit, dorzálny pohľad; 6 – dtto, laterálny pohľad; 7 – spiculum gastrale (deviaty sternit), ventrálny pohľad; 8 – dtto, laterálny pohľad; 9 – aedeagus, dorzálny pohľad; 10 – dtto, laterálny pohľad.
Figs 2–10. *Saprinus* (*S.*) *georgicus* Marseul, 1862, male genitalia. 2 – eighth sternite and tergite, ventral view; 3 – ditto, dorsal view; 4 – ditto, lateral view; 5 – ninth and tenth tergite, dorsal view; 6 – ditto, lateral view; 7 – spiculum gastrale (ninth sternite), ventral view; 8 – ditto, lateral view; 9 – aedeagus, dorsal view; 10 – ditto, lateral view.

LACKNER T. 2015: Icones Insectorum Europae Centralis. Coleoptera: Sphaeritidae, Histeridae. *Folia Heyrovskyana, Series B* **23**: 1–33 (in Czech and English).
LACKNER T., MAZUR S. & NEWTON A. F. 2015: Histeridae. Pp. 76−130. In: LÖBL I. & LÖBL D. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 2/1: Hydrophiloidea – Staphylinoidea. Revised and Updated Edition*. Brill, Leiden & Boston, xxvi + 900 pp.
MAZUR S. 2011: *A concise catalogue of the Histeridae (Insecta: Coleoptera)*. Warsaw University of Life Sciences SGGW Press, Warsaw, 332 pp.
OLEXA A. 1993: Histeridae. Pp. 29–31. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects 4 (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Folia Heyrovskyana* **Supplementum 1**: 3–172 (in English and Czech).